

Liikide inventuur

Feodorisoos

2016. aasta kevadel ja suvel

Inventeerijad: Projekti „LIFE Mires Estonia“ LIFE14NAT/EE/000126 Tartu Ülikooli tööühm

Ettekanne: Voldemar Rannap, Urmas Sellis

Fotod: Arne Ader, Mati Martin, Merike Linnamägi

Projekti sihtliigid

Projekti sihtliikideks on ohustatud kaitsealused liigid: rabakonn (*Rana arvalis*), rabakiilid (*Leucorrhinia sp*), metsis (*Tetrao urogallus*) ja rabapüü (*Lagopus lagopus*).

Inventuur hõlmaski kolme liigirühma: kahepaiksed, kiilid, linnud.

Inventuuri eesmärk

- Selgitada välja liikide esinemine (liigid/nende arvukus) ja nende elupaiganõudlused (millistes elupaiku nad kasutavad/ei kasuta).
- Saadud tulemuste alusel prognoosida taastamistöõde mõju liikidele.
- Anda soovitusel taastamistöõde tegemiseks viisil, mis liike ei kahjusta ja parandab/lauendab nende elupaiku.

Kahepaiksed

- Kuivendusmõjuga taastamisalal inventeeriti 8,4 km ja looduslikul kontrollalal 1,9 km kraave ning mõlemas 4,2 ha üleujutusalasid.

Kahepaiksed

- Rabakonn sigis massiliselt üleujutusaladel ja minimaalselt kraavides. Rohukonna oli vähem aga sigis samuti just üleujutusaladel.
- Seega – kraavide sulgemine ei ohusta kahepaikseid ja kaasnev veetaseme tõus loob uusi sigimiseks sobivaid veekogusid juurde.

Kahepaiksed

- Soovitus – kraave ei tohiks sulgeda aprillist juulini, kui konnad sigivad ja vees arenevad. Parim aeg oleks august ja september, sest nii välditakse vees talvituvate rohukonnade hukkumist.
- Riskikoht – kopraüleujutusala, mis on parim sigimisala. Parim on taastamistööl seda mitte alla lasta. Kui see on aga vajalik, siis mitte teha seda aprillist juulini. Oluline on, et ala oleks ka taastamistööl lõppedes kahepaiksetele sigimiseks samaväärselt sobiv.

Kiilid

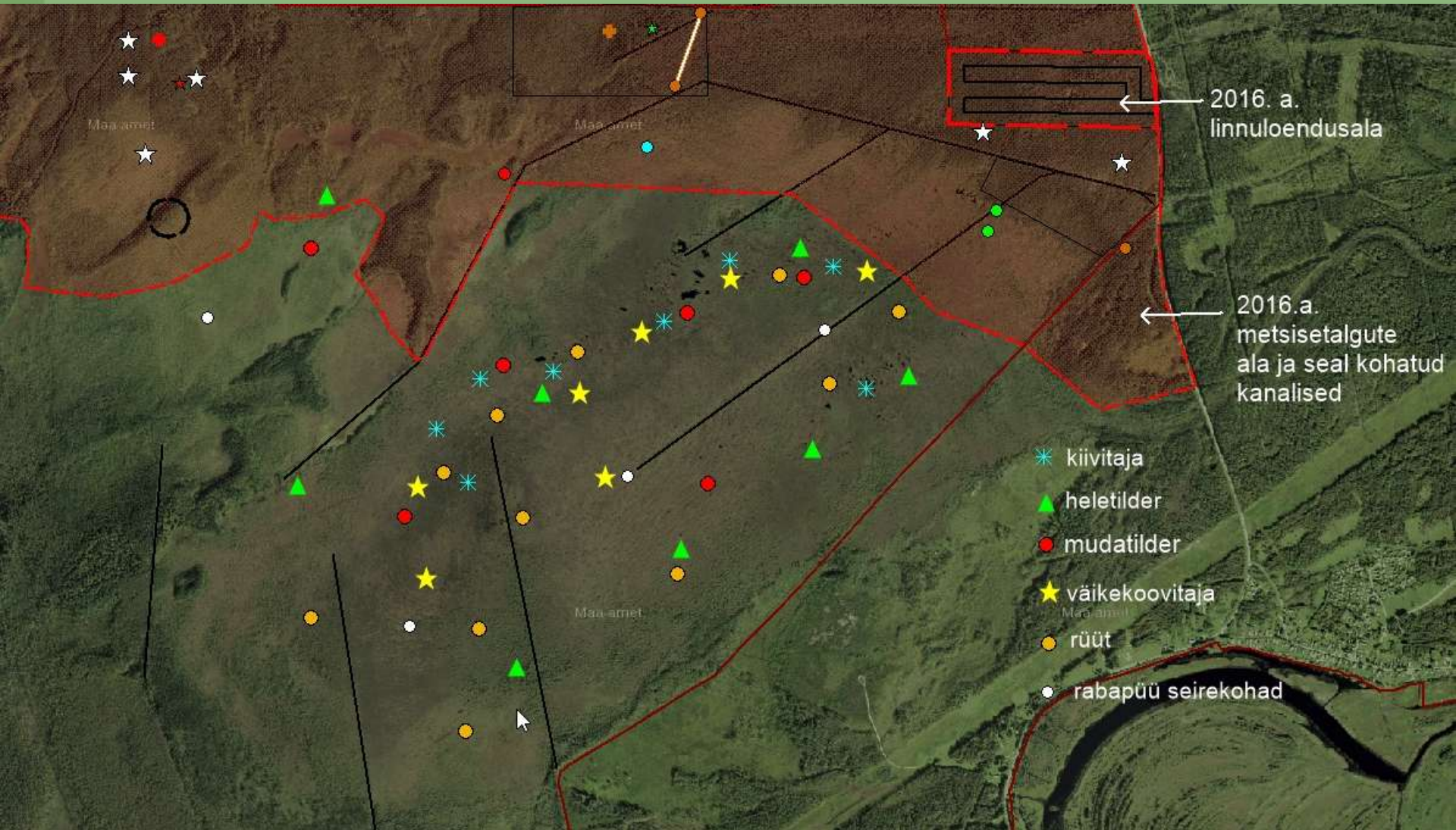
- Kevadel otsiti kiilivastseid 58 lõigul taastamisaladel ja kontrollaladel. Suvel vaadeldi täiskasvanud isendeid 5,5 km lõigul.
- Taastamisaladelt leiti 7 liigi vastseid ja 7 liigi valmikuid ning kontrollaladelt 10 liigi vastseid ja 9 liigi valmikuid. Kuivendusmõjuta kontrollaladel oli nii vastsete kui ka valmikute liike ca 2 korda rohkem kui kuivendusmõjuga aladel.
- Kaitsealustest liikidest leiti valgelaup-rabakiili (*Leucorrhinia albifrons*) vastseid ja valmikuid kuivendusmõjuta kontrollalalt.

Kiilid

- Rabakraavides oli kiilivastsete ja kraavide ümbruses valmikute arvukus oluliselt väiksem, kui kuivendusmõjuta ja ka kuivendusmõjuga laugastes.
- Seega – kraavide sulgemisel puudub kiilidele negatiivne mõju. Veetaseme tõstmine laugaste piirkondades aga kiile kas ei mõjuta või on mõju positiivne.

Linnud

Metsis

Kõige suurem metsakanaline (meil veel metsakanalistest teder, rabapüü ja laanepüü).

Metsaelupaikade kaitse sümbol.

Samuti jahimeeste vapilind (kuigi jaht enam kui 40 aastat keelatud).

Pesitsusajal spetsiifilist elupaika kasutatav (vanad hõredad siirdesoo- või palumännikud, harvem rabamännikud) ->iibeprobleemid.

Eesti levik seotud soode ja männikutega. Ida-Virumaa ja Vahe-Eesti metsistel läheb paremini kui mujal (elupaik).

Feodorisoo servamännikutes kaks metsisemängu. Üks neist võib kuivenduse mõjul vohama hakanud noore männi ja kase tõttu hääduda.

Kraavide sulgemine (ja vajadusel sekundaarse noore metsa harvendamine) on ainuke võimalus seda peatada.

Talvised elupaigad asuvad mitmel pool sooservades ja nendega praegu probleeme pole.

Rabapüü

Erandidult soodega seotud metsakanaline (meil veel metsakanalistest teder, metsis ja laanepüü).

Eesti üks ohustatumaid põlisliike.

Veel 50 aastat tagasi tavaline lind (Fred Jüssi [linnuaabits](#)) praeguseks peaaegu kadunud.

Elab ainult lagedas soos, kus üksikud madalad männid, kased või pajud
-> kas kliima soojenemine või soode kuivendamine peletab?

Eesti levik piirdub praeguseks Ida-Virumaa suurte soodega, Feodorisoos viimased kindlad kohtamised 1995. 2016-2017 kevadel ei õnnestunud enam leida.

Kraavide sulgemine varasemates lagedates soodes annab võimaluse sel liigil tagasi tulla.

Seire

- Kõikidel projektialadel toimub liikide seire igal aastal kuni projekti lõpuni 2020 – millised muutused toimuvad ja kas prognoositud mõjud osutuvad õigeks.

